76614/P

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE HYDROPE.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

ALEXANDER SCOTT,

HIBERNUS.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque ſolitis.

Whoever thinks a faultleſs piece to ſee,
Thinks what ne'er was, nor is, nor e'er ſhall be. POPE.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXVIII.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Viro ſpectatiſſimo

JOANNI FERGUSON,

ARMIGERO,

Artem appollinarem apud Derrienſes

Feliciter exercenti;

Denique,

Amico ſuo dilectiſſimo

GARDINER GORDON, M. D.

Haec Sacra vult

AUCTOR.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30383134

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYDROPE.

OMNIA corporis cava ab aquoſa materie humectantur, quae aut liquida forma effunditur in ea, aut forma vaporis exhalatur.

Hicce humor in oeconomia animali utilis admodum eſt, has partes, quae ſibi invicem atteruntur, lubricas reddendo, ut motus earundem liberior ſit, et concretio, quae aliter eveniret, malumque induceret, etiam praecaveatur.

Quum idem vero in cavo quovis, tali quantitate accumuletur, ut tumor et moleſtia inde oriantur, morbus quem hydropem nominare ſolent medici conſtituitur.

Si aqua uberius colligitur in ampla cavitate, aut pluribus parvulis, ſcil. in membrana celluloſa, morbus ſemper comitantem habet ſitim, quae ſaepe etiam inexplebilis eſt, cum parca urina, et materie perſpirabili cohibita.

Quum aqua in clauſa cavitate contineatur, hydrops nominatur Saccatus vel in Cyſtide; ſi autem per telam celluloſam ubique diffunditur, tunc Diffuſus vocari ſolet; prioris exemplum praebet aſcites, poſterioris anaſarca. Hydropes ſaccati denuo dividuntur in eos, quibus cavitates ſecundum, et quibus praeter naturam ſunt; in poſteriores ſacci aquam continentes ex morbis originem habent, ut in hydrope chordae ſpermaticae, hydatidibus, et caeteris, videre licet.

Species hydropis omnes ex parte affecta plerumque nomen habent; à cujus natura et officio varia oriuntur phaenomena. De

his

his autem ſingulatim pauca enarrare in animo eſt.

DE SPECIEBUS SINGULATIM.

ANASARCA

Sic a Culleno celeberrimo definitur; "Corporis intumeſcentia mollis inelaſtica *."

In hac ſpecie hydropis, aqua per telam celluloſam, aut totius corporis, aut cujuſlibet partis, diffunditur; unde in univerſalem et localem dividi ſolet.

Incipit fere ſemper a tumoribus partium infimarum, qui aut veſpere, aut ſi aeger aliquandiu ſtetit erectus, aut crura pendentia habuit, inſigniores fiunt; decumbente autem, vel ſitu horizontali corpus habente, aut minuuntur, aut penitus evaneſcunt; hae partes tumefactae etiam digiti prementis veſtigium ſervant.

In

* Vid. Synopſ. ejus edit. alter.

In ſtadiis morbi provectioribus, tumor univerſalior fit, per totum corpus ſe extendens, tandemque manus faciemque corripiens; infimae tamen partes maxime ſemper tument.

Difficultate reſpirandi, ſiti intoleranda, urina parca, ſtipatur; aegerque ſicca tuſſi ſaepe vexatur. Cutis arida, maculis cooperta, ſenſuſque expers fit, tandemque aquae retentae non capax rumpitur, ſequiturque haud raro gangraena.

HYDROCEPHALUS

Definitur, "Capitis intumeſcentia mollis, inelaſtica, hiantibus cranii ſuturis *."

In externum internumque dividitur. In externo aqua inter cutim pericraniumque colligitur, nec ulterius deſcendere ſinit arcta inter tegumenta muſculos ſubſtratos aureſque connectio; his adde minime periculoſum eſſe. Internus infantes plerumque adoritur; in

* Ibidem.

in hoc aqua continetur vel inter cranium duramque matrem, inter duram piamque matrem, vel inter cerebri ventriculos, qui caſus longe frequentiſſimus eſt.

Capitis dolore nauſeaque conjunctis aut alternantibus ſtipari ſolet, cum vertigine, ſtupore, et moeſtitia.

Pulſus abnormis eſt, initio plerumque tardus, ſed verſus finem frequens: Lucis intolerantia etiam, morbo incipiente, adeſt. Urina varias induit ſpecies; alvus fere ſemper adſtricta; ſomnus rarus, nequamque recreans. Facies nunc pallida, nunc rubore ſuffuſa. Saepe adeſt febricula cum vomitione, ſitique; viſio fit duplex; pupilla dilatatur; denique, convulſiones aut apoplexia ſuperveniunt, aegrotumque e medio tollunt.

HYDRORACHITIS

Definitur, "tumor ſupra vertebras lumborum mollis exiguus, hiantibus vertebris *."

Haecce

* Ibidem.

Haecce affectio utplurimum congenita eſt, et in recens natis tumor in ſpina plerumque infimis lumborum vertebris manifeſtat. Hic tumor ſerum aut aquam continet, thecaeque medullae ſpinalis continuatio eſt; vertebrarum proceſſus ſpinales aut dividuntur, aut penitus ab eo obliterantur; inde nomen Spinam Bifidam habet. Tumor mollis eſt et indolens, caſtaneae molem vix ſuperans, preſſione recedens, colore utplurimum ſubfuſco. Cutis ſuper eum initio tenuis, ſub finem inflammatio et ulceratio ejuſdem oriuntur, puſque formatur. Tumor quandoque localis eſt, nec toto canali ſpinae continuatur, ſed fluidum in cyſtide continetur; alias autem tota theca medullae ſpinalis aqua repleta eſt, quae ſaepe a cranio deſcendit, ſcilicet cum infans hydrocephalo laboret, et aqua inter duram piamque matrem accumuletur; quandoque etiam a ſpinae canali in cerebrum aſcendere, ibique hydrocephalum gignere, poteſt. Tumore perrupto aut aperto, procul dubio pereunt infantes. Dumque ea laborant, nil fere ſentiunt nec moventur; ſomnolenti,

ſenti, niſi a nutrice concuſſi, ad lac ſugendum ſolicitentur.

HYDROTHORAX.

Definitur, "Dyſpnoea; faciei pallor; pedum oedemata; urina parca; decubitus difficilis; ſubita et ſponte ex ſomno cum palpitatione excitatio; aqua in pectore fluctuans *."

Hoc malum ſine aegrotantis notitia quandoque ſupervenit. Urina, etſi non ſemper, fere tamen, parcior rubriorque quam in ſano eſt. Circa pectus ſentitur oppreſſio et ſpirandi difficultas, praeſertim inter aſcendendum; adeſt tuſſis ſicca titillanſque, pedeſque veſpere tumere ſolent.

Morbo jam progrediente, ſomniis moleſtis per noctem turbantur aegroti. Erecti multo minus vexantur quam decumbentes, quo ſitu, oppreſſio pectoris admodum eſt moleſta.

Pulſus

* Ibidem.

Pulſus naturali citatior ; parvus autem et abnormis eſt.

Si aqua uno tantum cavo thoracis congeratur, decubitus in eo latere facilior ſit ; niſi partes inter ſe cohaerent, fluctus aquarum ſentiri poteſt.

ASCITES

Definitur, " Abdominis tumor aequalis ſtuctuantis, intus aquae perceptio ; urina parca ; ſuperiorum partium macies †."

Adſunt in aſcite dyſpnoea, tuſſis, urina parca, ſitiſque aſſidua, et alvus fere aſtricta. Prout aeger ſitum, ita fluidum gravitans locum, mutat, unde fluctum facile perſentire licet.

Humores ſtagnantes in hac ſpecie hydropis citius, quam in aliis, acres fiunt, aut putreſcunt.

Hic

† Vid. Synopſ. edit. prim.

Hic morbus cum hydrocele conjunctus crebro reperitur, alter nempe ab altero ſaepe ortum habet. Aſcites fere inſanabilis eſt, praeſertim ſi anaſarca conjuncta fuerit.

HYDROMETRA

Definitur, "Hypogaſtrii in mulieribus paulatim creſcens tumor, uteri figuram referens, preſſui cedens fluctuanſve; citra iſchuriam et graviditatem. *."

Hydrometra ſteriles potius quam alias invadere ſolet. Tumor hypogaſtrii ſucceſſive augetur, quandoque magnam in molem, et, propter gravitatis ſenſum doloriſque, vix ambulare poſſunt, aut truncum corporis ad anteriora inflectere; oedema partium inferiorum plerumque adeſt; tumor hypogaſtrii laxus eſt, preſſioni cedens, et percuſſo fluctuationem dignoſcere licet.

Propter uteri diſtentionem multa comitantur graviditatis ſigna; ut os uteri clauſum,

* Vid. Synopſ. edit. alter.

catamenia ſuppreſſa, et caetera. Mammae in his molles autem et laxae; in gravidis vero durae tumidaeque, motuſque foetus paucos poſt menſes ſentitur. Interdum tamen cum graviditate conjungitur; tunc moles abdominis ſolito major eſt, tormina in parturitione ſaepe exigua; foetus vel mortuus extrahitur, vel debilis admodum evadit, et nunquam vegetus aut ſanus eſt.

HYDROCELE

Definitur, " Tumor ſcroti non dolens, paulatim creſcens, mollis, fluctuans, pellucidus *."

In hoc morbo aqua variis in locis contineri poteſt, unde varia oriuntur phaenomena; ſaepiſſime autem in tunica vaginali cumulatur. Lente quidem plerumque tumeſcit, nec multo dolore aegrotus initio afficitur.

Tandem vero tumor, majorem in molem auctus, perquam moleſtus fit, teſtiſque, propter

* Ibidem.

ter aquam ubique cingentem, niſi parte qua chorda intrat ſpermatica, nequaquam detegi poteſt. Tumor pellucidus eſt, et quovis ſitu vel corporis poſitione amplitudinem formamque retinet, fluctumque perſentire facile eſt.

HYDROPIS CAUSÆ.

Fluidi ſeroſi hydropem gignens accumulatio originem ducit ab

I. Effuſione aucta.

II. Abſorptione imminuta.

I. Effuſio haecce iterum a cauſis ſequentibus pendet;

1. *Exhalatione aucta*; quae oritur,

A. *Ex iis quae venoſi ſanguinis reditui impedimento ſint*, quod ex neceſſitate curſum ſanguinis in arteriis retardare oportet, et viribus eum propellentibus ſimul intactis manentibus, ut copia major partis aquoſae evaderet per ramos laterales perficiet.

Talia impedimenta ex obſtructionibus in pulmonibus, corde, vel hepate haerentibus, oriuntur,

"Corrupti

"Corrupti jecoris vitio vel ſplenis acerbus
"Creſcit hydrops *."

His adjungi poſſunt, corporis ſitus, et evacuationes ſolitae ſuppreſſae, quae plethoram praebent venoſam, vel habitum gignunt cachecticum.

Etiam memorentur venarum quarundam obſtructiones, a polypis in ipſis exiſtentibus, aut compreſſione externa ex viſceribus quibuſdam juxta poſitis tumidis.

B. *Ex iis quae impedimento fluidorum curſui per excretoria ſint.*—Haec, quoniam haud ſinunt aquoſa excernenda evadere, facient ut ſuperflua in quaedam corporis cavorum exhalentur, et ſic hydropem hujus vel illius partis producent.

Horum excernentium praecipue ſunt perſpiratio et urina; alterius quarum ſuppreſſa altera vice fere fungitur. Sed haud ſemper ſic res ſe habet; nam aliquando contingit, quod urina retenta, vel ſuppreſſa, non ſatis ampla ſuccedit perſpiratio; in hoc caſu ſpecies aliqua hydropis perſaepe ſubeſt, et omnium

* Sammonicus.

nium frequentiſſime hydrocephalus; ratio cujus adhuc nobis ignota manet. Contra, perſpiratione impedita, et forſan ab aëre inhalatione adaucta, vel aqua ullis modis ſuperabundante in corpore collecta, redundantia haud ſemper per vias urinarias excernitur, ſic diabetem inducens; ſed a cauſa quadam, forſan exhalantium laxitate, via horum exit, et ſic hydropis ortui favet. Tale excretoriis impedimentum aliquando ex potione frigida oritur, conſtrictionem horum vaſorum inducente, et praeſertim horum in ſuperficie.

C. Pro cauſa etiam interdum agnoſcit *impetum ſanguinis in arteriis adauctum.*—Raro membranae cava formantes inflammatione laborant, quin plus minuſve fluidi effuſi in cavitates ab illis formatas ſubit. Etiam tumores oedematoſi, ab contuſionibus et diſtortionibus, vel membri luxationibus, perſaepe oriuntur. In hoc caſu tamen non ſemper aucto impetui ſanguinis referendi ſunt, ſed forſan potius atoniae vel debilitati praecedenti, diſtenſioni ſuccedenti; et haec confirmatur opinio, ex eo quod, nempe balneo

frigido,

frigido, frictione cum linimento volatili, et talibus curantur.

D. Cauſa etiam non rara eſt, *relaxatio exhalantium* ex affectibus paralyticis orta; quare paralyticos affectus fere hydropici ſubſequuntur tumores; quod veriſimiliter ab hoc pendet, nempe, has affectiones a muſculis ad vaſa ſanguifera, et eorum exhalantia, communicari.

Sed cauſa frequentior eſt relaxatio univerſalis, ut obtinet in chloroticis et cachecticis. Talis conditio variis inducitur modis, ſed praecipue larga abſtractione ſanguinis, ſolitarum evacuationum ſuppreſſione, vita ſedentaria, pathemata deprimentia, et morbis qui vires debilitant, et conditionem corporis infirmam inducunt.

E. His addenda ſit *partis ſanguinis aquoſae copia abundantior juſto.*—Haec cauſa, etſi occurrit, tamen haud tam frequenter occurrit quam aliqui putarunt; quando vero oritur, ex ſequentibus originem habet; viz. aquae quantitate intus accepta. Haec, licet permagna ſit, tamen innocua accidere poteſt, periculo praeverſo excernentibus numeroſis quibus

corpus

corpus ſit inſtructum. Sed haec haud viam ſemper praebeant fluidis excernendis; et, ſi pars aquea nimis tunc abundaret in quaedam corporis cavorum, per exhalantia viam ſibi faceret.

Cauſa frequentior, quare partes aliquae ſanguinem conſtituentes nimis abundarent, eſt globulorum rubrorum aut glutinis defectus.

Hunc defectum haemorrhagiae ſua ſponte vel arte factae producere poſſunt. Gluten ſeroſis aut purulentis evacuationibus praeſertim extrahitur; et quoniam hoc ſimul cum globulis rubris, ut tenuiora in vaſis retineantur perficit, ſi hi modis antedictis ſpolientur, et haud rata parte in ſanguinis maſſa ſunt, partes fluiditate maxime gaudentes per exhalantia tranſibunt.

Tales evacuationes nimis juſto factae alterum etiam malum ſyſtemati inferunt, quod id hydropi magis obnoxium reddit, nempe, vires concoctrices et aſſimilantes tam debilitant, ut eas ad partes ſanguinis nutrientes et magis conſtantes, pro juſta ad tenuiores ratione renovendas, ineptas atque impotentes

tentes reddant; ex quo illa fluidorum conditio, tam hydropi favens, ut oriatur neceſſe eſt. Poſtremo, inaequalitatem producere poſſunt cauſae ſub titulo B. relatae.

2. Rurſus effuſionem dare poteſt *lymphaticorum ruptura*:

Ex eo quod chylus ex lacteorum ruptura extravaſatus inventus fuiſſet, concludere inducimur, quod lymphatica alibi in corpore rupturam etiam patiantur.

3. Denique, effuſionem dare poteſt *veſicularum vel ſaccorum ruptura.* Quidam ſunt tumores aquoſi, Hydatides nuncupati, ſuperficiei viſcerum innati, qui ſunt veſicis quodammodo ſimiles ſuper cutem geniti, ex ſeparatione cuticulae ab ea. Hae, dum aquam continens cyſtis integra reſtat, magnitudine tarde tantum creſcunt; ſed rupta cyſtide, et ſic ſublata reſiſtentia, effuſio magna.

II. Seroſi laticis accumulatio hydropem inducentis fit, retentione et collectione fluidorum naturaliter effuſorum, *propter abſorptionem imminutam*, quae datur,

A.

A. *Obſtructione vaſorum vel glandularum lymphaticarum*—Re ita ſe habente, et exhalantibus ſolitam quantitatem interim effundentibus, aquae accumulatio praeternaturalis ex neceſſe fiebit. Huic tamen procul dubio anaſtomoſes frequenter obviam ibunt.

B. Datur etiam abſorptio imminuta, *lymphaticorum paralyſi vel atonia.*—Quoniam jam a pleriſque, haec, ex vi ſua muſculoſa, ſuis fungi officiis conceditur, facile detur quod, ſi haec vis aliquo modo ſit perdita, tunc inepta fient, ut rite vel plene ſuis fungantur dotibus, cujus effectus omnibus ſunt in aprico.

C. Eundem edit effectum *obſtructio venarum in partibus haud lymphaticis gaudentibus.*—Hoc quidem fieri poteſt; tamen, an tales aliquae partes in corpore adſunt, a multis dubitatur. Nam, etſi adhuc haud lucide in cerebro demonſtrata fuerunt, nihilominus ex analogia ratiocinantes, etiam hic loci, ea locum habere ſuſpicaremur.

PROGNOSIS.

De felice aut infelice morbi eventu, a cauſis perſpectis, a natura officioque partis affectae, a morbi diuturnitate, ſymptomatum lenitate aut acerbitate, cum aegroti aetate, robore, corporiſque conſtitutione, judicamus.

Si aeger juvenis ſit, morbuſque breve tantum in tempus perſeveravit; ſi corporis habitus nec intemperantia nec morbis praeeuntibus jam fractus ſit; ſi morbus ortum habeat ab alio qui amoveri facile poſſit; denique, ſi diffuſus ſit hydrops, proſperum potius eventum praedicare licebit.

Quum vero res ſeſe aliter habent, ut quum aegrotus aetate ſit provectus et conſtitutione jam fracta; quum aqua in cyſtide, et praecipue facta praeter naturam, contineatur, diuque perſeveravit malum; quum originem trahat ex obſtructionibus in corde vaſiſque majoribus, a polypis aut oſſificationibus factis, ex pulmonibus obſtructis, viſce-

ribus

ribus ſchirroſis, talibuſve morbis qui ſanari nequeunt, etiam maximi conatus minime valebunt.

CONSILIA MEDENDI.

Tumores hydropici, ſi magnam jam molem acquiſiverunt, quare ipſi ulterius augeantur in cauſa ſunt. Aut enim ſanguinis venoſi reditum impediendo, exhalationem adaugent, aut lymphatica in tractu comprimendo abſorptionem minuunt. Ut hoc igitur praecaveatur, et ut curatio perficietur, conſilium eſt,

I. Aquam effuſam extrahere.

II. Ne denuo accumuletur praecavere.

Ut priori reſpondeatur neceſſe eſt interdum aquam directe extrahere modis mechanicis, ſcilicet,

Epiſpaſticis,
Fonticulis,
Et inciſionibus.

Attamen

Attamen periculum eſt, ne gangraena ex his, praeſertimque epiſpaſticis, oriatur. Fonticuli quoque inflammationem excitare ſolent. Si haec autem vitare poſſint, ſaepe utiliſſimi erint. Utriſque horum inciſiones, aut in telam celluloſam puncturae anteponendae ſunt, quae aquam efficaciſſime exhauriunt, et in anaſarca, ubi cutis ſupra modum diſtenſa jam ferme rumpitur, cum fructu perficiuntur. Multo magis enim poſt rupturam quam inciſionem arte factam gangraenae periculum urget. Item, cum diſtenſio non aeque ſit inſignis, tumor vero ſtipatur inflammatione eryſipelatoſa, quae gangraenam minitatur, inciſione huic obviam ire fortaſſe licebit. Etiam in aſcite et hydrothorace, ſi aegroti vires minus convelluntur, ad paracenteſin confugiendum eſt. Cautelae autem methoduſque operandi ad chirurgum praeſertim pertinent.

Etſi his modis mechanicis aquam extrahere ſaepe opus eſt, haud raro tamen potius eſt, majuſque commodum poſt ſe trahit, naturalia corporis excrementa elicere, et aquam

his

his viis derivare. Ab his enim evacuationibus praecipue, morbum penitus eradicare expectandum eſt, et ut hoc fiat utimur,

1. *Emeticis*,
2. *Catharticis*,
3. *Diureticis*,
4. *Diaphoreticis*,
5. *Sialagogis*.

Primoque, quoad *emetica*, ab his actio abſorbentium inſigni modo promovetur, et ſi parvis doſibus ut nauſeam movent adhibeantur, breviaque poſt intervalla repetantur, aquam alvo, urina, aut ſudore copioſe elicient, et ſic utiliſſima eſſe evadunt.

Quod ad adminiſtrationem vero, in iis qui dyſpnoea, ab aqua in thorace aut abdomine accumulata, laborant, aut haemorrhagiis obnoxii ſunt, caute admodum plena vomitione utendum erit.

2. *Cathartica*.—Ex iis fortiora, hydragoga nominata, quia magnam aquoſae materiae vim educunt, olim magnopere uſitata fuerunt. Inter ea maxime celebrata ſunt, pilula

lula lunaris, calomelas cum jalappio, elaterium, gambogia, &c.

Uſus attamen eorum multa incommoda adfert; neceſſe eſt enim ut perſaepe repetantur, nam, ſi longa intervalla inter exhibendum ponantur, morbus non levabitur, ſed potius ingraveſcit; et frequens denuo uſus debilitatem inducet, quae ſymptomatum exacerbationi perſeverantiaeque favebit.

Propter has cauſas, talia nuperos per annos mitioribus poſthabita ſunt; et inter haec cremor tartari maximas acquiſivit laudes. Medicamentum eſt equidem magni aeſtimandum in morbis hydropicis, quoniam aqua ſatis copioſe ab eo exinanitur, neque aegroti vires inde convelluntur. Praeterea, ſi parvis ſaepeque repetitis doſibus adhibeatur, per renes exibit, urinamque copioſe movebit; quae alvo ſolutae anteponenda eſt, quoniam materia morbum concitans naturaliter hac via excernitur. Eſt ergo dolendum proximam claſſem, nempe,

3. *Diuretica* potentiora, non praebere remedia. Ex iis inſigniora

Scillae,

Scillae,
Colchicum,
Allium,
Saleſque alkalini.

Scillae.—De his ſic loquitur Cullenus clariſſimus: "Carried into the blood, the ſquill is diuretic; but in that view it oftener diſappoints than anſwers our intentions *." Sed, ſi cum hydrargyro conjunctae ſint, efficaciores erunt.

Quoad *colchicum*, non admodum valere videtur; ſaltem votis medicorum reſpondere vix invenitur.

Allium multo valentius videtur eſſe remedium, et cum fructu ſaepe uſurpatum eſt. Spicam totam deglutire optima eſt forma exhibendi; ſic enim maxima quantitate ingeretur. Sed ex hiſce medicamentis poſtremum, ſcil. *ſales alkalini*, certiſſimos edunt effectus, et, ſi copia ſatis larga ingeri poſſunt, ſpem noſtram crebro adimplent.

4.

* Vid. pralectiones de mat. med.

4. *Diaphoretica.*—Haec utiliora ſunt, ſi malum ab impedita perſpiratione ortum duxit, et hoc in caſu purgantibus diureticiſque anteponendae ſunt; quae a ſuperficie derivando noxam fortaſſe inferrent, cauſamque morbi corroborarent. Diaphoreticorum potiora ſunt ex antimonio parata, pulviſque Doveri. Inter externa, balneum ſiccum fortaſſe commodiſſimum eſt.

5. *Sialagoga.*—Horum praecipuum eſt hydrargyrus, qui ſalivationem excitando hydropem curaſſe dicitur. Alia excreta tamen eliciendo, potius hoc perfeciſſe videtur. Haec omnia, praecipue rei perſpirabilis et ſudoris inſigniter promovebit, etſi tantum non ingeratur, quantum ſalivationi excitandae neceſſarium eſt.

Praeter inſignes effectus evacuantes, obſtructiones potentiſſime reſolvit; et quum ſalivationi concitatae curatio tributa fuerit, forſan quaſdam obſtructiones viſcerum, quae in cauſa morbi fuerunt, amovendo rem perfecit.

Conſilio

Conſilio primo jam expleto:

II^{m}. A cauſarum remotarum notitia tentare oportet; ſcil. ſi morbus a ſchirro, polypis, vel quibuſcunque aliis cauſis fundamentum habet; hos inter curandum methodo cuique peculiari reſolvere conandum eſt.

Quomodocunque autem res ſe habeat, ſeu cauſa, ſeu morbi effectus ſit, laxitas nunquam abeſt; quam removere neceſſe eſt, ſi morbo penitus mederi velimus. Hoc vero a *tonicis medicamentis* efficitur, horumque *cortex Peruvianus* videtur valentiſſimum eſſe. Modus operandi hic loci omittendus eſt. Quod ad modum vero exhibendi, plurimo cum fructu pulvere cyathoque vini rubri Portugalienſis Gallicive pro vehiculo utimur. Si autem aegroti ventriculus hanc formulam recuſet, decocto vel infuſo commode adhiberi poteſt.

Eidem conſilio medicamina nonnulla foſſilia reſpondent, quaedamque a metallis parata plurimi aeſtimata fuerunt, praecipue *a ferro*, quae aliis tutiora ſunt, hujuſque rubigo pro efficaciſſima forma a multis habetur.

In uſu vero horum medicaminum, niſi intervalla quaedam interponantur, non diu perſiſtendum erit; namque, longum in tempus continuata, tonum ventriculi ſyſtematiſque, quem reſtaurare propoſitum erat, certo certius delebunt.

Aliud eſt remedium ſyſtemati tonum impertiendo, vel jam amiſſum renovando, aptiſſimum, nempe *exercitatio.* Genus autem ad aegri conditionem omnino accommodandum eſt. Si admodum debilis eſt, in curru vehi decet. Si autem robur ferre poteſt alia genera in quibus motu muſculorum opus eſt potiora ſunt; ut globos mittere, pilam manu ſive reticulo dare et reddere.

Talibus in ludis occupati, praeſertim aura leni et refrigerante, corpora ſua multum firmabunt, cibi appetentiam concitabunt, etiam digeſtioni variiſque ſecretionibus favebunt. Locum exercitationis quodammodo ſupplet *frictio,* et in tumores hydropicos auferendo perſaepe utilis inventa eſt. Dum haec autem perficitur, oleum adhibere cutim nudari prohibebit, quoddamque ſtimulans

mulans ut alkali volatile adjunctum, vaſa abſorbentia ad auctam actionem urgebit.

Diaeta nutriens et admodum facilis concoctu eſſe oportet, nempe, ex pane fermentatione rite ſubacto, firmioribuſque cibis animalibus, confici poteſt.

Potus corroborans eſſe debet; *frigiduſque* inter tonica efficaciora procul dubio locandus eſt. Attamen, propter aquam in ſyſtemate jamjam ſuperabundantem, a medicis pleriſque omnino rejectus eſt. Qui ne ulterius accumuletur caventes, liquida procul amoveri ſuadent, regimenque ſiccum praeſtituere ſolent.

Haec praxis primo intuitu, morbo in omni caſu medendo, accommodatiſſima videatur. Ut ſanitas enim rite conſervetur, neceſſe eſt aquoſam quandam materiem e corpore per varia excreta continuo ejici, unde ſanguinis maſſa parte tenuiore ſtatim ſpoliaretur, niſi provida natura bibendi deſiderium hominibus dediſſet, a quo hoc diſpendium ſuppeditetur. Si liquores autem abſtrahantur, natura ad aequilibrium fortaſſe ſervandum, a

cavis

cavis quibus aqua continetur abſorptionem augebit. In hydrope vero aqua effuſa plerumque ſpiſſior facta, abſorptu minus idonea eſt ; aut juſto acrior abſorbentia fortaſſe ſtimulando, ut officiis rite fungantur impediet. Vel, etiamſi pars abſorbeatur, et per excrementa viam minus facile inveniet, retenta totam ſanguinis maſſam inquinabit.

Haec perpenſa, ut naturae poſtulatis ſaepius indulgeamus, hortantur ; nec dubium eſt quin ſaepe cum fructu fiat. Nam *potus frigidus*, ut aqua cum vini pauxillo miſta, viribus tonicis vaſa ad agendum ſolicitat, excrementa elicit ; et quanquam exhalatio inde augeatur, humores tamen ſtagnantes diluendo, quare facilius abſorbeantur, et e corpore ejiciantur, in cauſa erit.

Si morbus item pendet a viſceribus obſtructis, quae ſanguinem circumfluentem mechanice impediunt, liquores frigidi affatim hauſti commodum adferre poſſunt. Etſi enim tumor in praeſens augeatur, cauſa tamen eodem tempore labefactatur.

Eſt

Eſt igitur veriſimile, unam ex his ut rationem reddi poſſe, quare morbi hydropici poſt vinum aquaſve per venas metalli fluentes largiter epotas, quandoque curati ſunt.

Hanc tamen praxin caute admodum inſtituere oportet, et poſtquam ad effectum operis jam ventum erit, niſi coeptis ſuccedit, eandem urgere minime licebit; namque ſaepe, ut pulchre dixit poeta,

> Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops,
> Nec ſitim pellit niſi cauſa morbi
> Fugerit venis, et aquoſus albo
> Corpore languor.
>
> HORACE.

His addi poteſt, alterum remedium haud parvi momenti, nempe *balneum frigidum*, quod ſi aegrotus non valde debilitatur, magno cum commodo frequenter uſurpatum erit, reactionem cordis arteriarumque ſuſcitando, excretiones promovendo, vireſque fractas reſtaurando.

F I N I S.